

REGIONALNA TELEWIZJA PUBLICZNA

Uchwała Prezydium Rady Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich w sprawie koniecznych przekształceń Telewizji Publicznej, związanych z reformą ustroju administracyjnego, decentralizacją państwa i powołania Regionalnej Telewizji Publicznej. Kraków, 14 maja 1998 r.

Obecny kształt organizacyjno – prawny i zasady działania polskiej Telewizji Publicznej nie gwarantują wypełniania przez nią powinności wobec obywateli. Mimo ogromnego potencjału twórczego i technicznego TVP S.A. nie jest w stanie odpowiedzieć na wyzwania, jakie niesie ze sobą decentralizacja państwa i dokonujące się reformy ustrojowe. W tej sytuacji konieczne staje się przeprowadzenie fundamentalnej modernizacji polskiej Telewizji Publicznej.

Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich opowiada się – od czasu zorganizowanej przez nas w tej sprawie konferencji w Krakowie 1996 roku „Telewizja Publiczna a Samorząd Terytorialny”- za wzmocnieniem Telewizji Publicznej poprzez lepsze wykorzystanie istniejącego potencjału Oddziałów Terenowych TVP S.A. oraz przeprowadzenie zdecydowanych zmian w strukturze Telewizji Publicznej, które zapewnią samorządom znaczący wpływ na jej funkcjonowanie.

Obecnie TVP S.A. jest organizmem skrajnie scentralizowanym, który z najwyższym trudem usiłuje wypełniać misję nałożoną na nią przez obowiązującą Ustawę o Radiofonii i Telewizji. W działalności programowej widać narastającą komercjalizację. Powoduje to zacieranie się różnic pomiędzy telewizjami prywatnymi a Telewizją Publiczną.

Jesteśmy przekonani, że wraz z reformami ustrojowymi a przede wszystkim na skutek reformy ustroju administracyjnego państwa, konieczne będzie dostosowanie istniejącej struktury TVP S.A. do nowego układu administracyjnego. Musi się ono odbywać z zachowaniem tych wszystkich elementów, które stanowią o statusie i pozycji Telewizji Publicznej.

Publiczna telewizja regionalna winna dobrze służyć społecznościom lokalnym i nowym strukturom wojewódzkim. Uważamy, iż może to być jeden z podstawowych czynników walki o tożsamość programową TVP S.A. w jej nowym kształcie własnościowym i organizacyjnym.

Od kilku lat TVP boryka się z narastającymi problemami finansowymi. Jej struktura nie jest dostosowana do wymogów nowoczesnego rynku mediów, jaki ukształtował się w naszym kraju. Mimo różnorodnych prób nie zdołano wypracować ani w ramach TVP S.A., ani w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji spójnego programu modernizacji, uwzględniającego możliwości jakimi dysponują Oddziały Terenowe.

Dlatego proponujemy, aby w ramach niezbędnych prac nad nową ustawą o Radiofonii i Telewizji opracowane zostały zasady funkcjonowania ośrodków regionalnych, uwzględniając ich specyfikę i potencjał produkcyjny.

Przygotowywana od wielu miesięcy nowelizacja Ustawy o Radiofonii i Telewizji, ma charakter fragmentaryczny i nie rozwiązuje żadnego istotnego problemu, jaki pojawił się w trakcie tworzenia nowoczesnego rynku mediów elektronicznych w Polsce.

W tej sytuacji konieczne jest opracowanie nowej ustawy, regulującej zarówno kwestie związane z funkcjonowaniem nadawców publicznych jak też stacji prywatnych oraz społecznych.

Konstrukcja takiej ustawy powinna zawierać m.in. następujące rozstrzygnięcia dotyczące Telewizji Publicznej:

1. Polska Telewizja Publiczna składać się winna z dwóch kanałów o zasięgu ogólnokrajowym. Jeden z nich będzie miał charakter programu ogólnopolskiego, wypełniającego specyficzne funkcje w zakresie informacji, edukacji. Równolegle funkcjonować będzie sieć Regionalnych Telewizji Publicznych tworzących federację (holding) niezależnych podmiotów, powiązanych współpracą programową.

W oparciu o te dwa kanały powinien funkcjonować program dla Polaków na świecie.

2. Konieczne będą istotne zmiany strukturalne i własnościowe, związane z takim przekształceniem TVP S.A. Należy usamodzielnąć finansowo istniejące obecnie Oddziały Terenowe, wyposażając je w odpowiedni do ich funkcji majątek. W toku prac nad ustawą należy rozważyć możliwość powołania niezależnych spółek lub instytucji użyteczności publicznej, zobowiązanych do nadawania regionalnych programów telewizyjnych na zasadach niekomercyjnych.

Podmioty te muszą pokrywać swoje uzasadnione wydatki przede wszystkim z abonamentu, uzupełniającego sprzedażą usług i programów oraz przychodami z reklamy.

Konieczne będzie przekazanie z mocy ustawy na rzecz ośrodków regionalnych telewizji publicznej 60 proc. ogółu abonamentu, uzyskiwanego w ramach części należnej telewizji.

3. Majątek Skarbu Państwa w tworzonych, nowych regionalnych stacjach telewizji publicznej musi stać się wspólnym majątkiem samorządów wojewódzkich i Skarbu Państwa po połowie. Samorządy powiatowe oraz dobrowolne związki gmin powinny mieć zapewniony realny wpływ na działalność Telewizji Regionalnych. Skarb Państwa i Samorządy w województwie również po połowie powinny decydować o władzach i funkcjonowaniu regionalnych ośrodków TVP.
Wskazane będzie dopuszczenie udziału kapitału prywatnego (krajowego i zagranicznego) na zasadach określonych ustawą i do wysokości gwarantującej zachowanie publicznego charakteru ośrodków regionalnych.
4. Należy usprawnić system pobierania abonamentu, utrzymując jego wysokość na możliwie najniższym poziomie. Wymaga to istotnych korekt w Ustawie o Radiofonii i Telewizji, zrównujących tę powinność finansową wobec instytucji publicznej a podatkami pobieranymi przez państwo lub samorządy.
5. Ustawa winna jednoznacznie określić powinności ośrodków regionalnych telewizji publicznej wobec społeczności, którym będą one służyć wskazując równocześnie formy oceny działalności tych podmiotów poprzez reprezentantów tych społeczności.
Należy stworzyć rady programowe, dysponujące szerokimi kompetencjami, składające się z osób zaufania publicznego. Równocześnie konieczne będzie zachowanie całkowicie społecznego charakteru rad nadzorczych telewizji regionalnych, tak aby projektowane zmiany nie powodowały nadmiernych, zbędnych wydatków.
6. Telewizje regionalne muszą otrzymać takie możliwości nadawania swoich programów, aby docierały one do całego regionu na terenie, którego prowadzą działalność. Oznacza to także, iż sieć nadawcza Regionalnych Telewizji Publicznych musi pokrywać cały kraj.
7. Wzmocnienie pozycji Regionalnych Telewizji Publicznych nie może oznaczać osłabienie podstawowego, ogólnopolskiego programu Telewizji Publicznej. Dlatego konieczne będzie utrzymanie możliwości emitowania reklam przez Telewizję Publiczną przy pewnych ograniczeniach, stosowanych powszechnie w Europie.
8. Przekształcenia w obrębie Telewizji Publicznej muszą być powiązane z jej unowocześnieniem, usprawnieniem struktur zarządzania i maksymalnym odpolitycznieniem gremiów zarządzających. W tym celu konieczne będzie wprowadzenie niezbędnych korekt ustawowych m.in. wymogu posiadania przez osoby zajmujące kierownicze funkcje w Telewizji Publicznej niezbędnego doświadczenia zawodowego.
9. Wprowadzenie istotnych zmian w Ustawie o Radiofonii i Telewizji, dotyczących struktury oraz zadań Telewizji Publicznej połączone zostanie z unowocześnieniem i dostosowaniem do standardów europejskich zasad funkcjonowania nadawców komercyjnych.

Jesteśmy przekonani, że proponowane przez nas nowe rozwiązania wzmocnią polską Telewizję Publiczną. Będzie ona w stanie zachować silną pozycję na naszym rynku mediów, nie ulegając pokusom komercjalizacji i realizując swoją szczególną misję społeczną. Telewizja przyczyni się również do odbudowy tradycyjnych więzi w społecznościach lokalnych i regionach, budując swoją tożsamość przez wykorzystanie poczucia tożsamości swoich odbiorców. Regionalizm jest odpowiedzią na globalizm.

Doceniając wagę i znaczenie koniecznych zmian, biorąc pod uwagę potrzebę ich szybkiego przeprowadzenia, deklarujemy gotowość przygotowania we współpracy ze środkami dziennikarskimi i gospodarczymi projektu nowej ustawy o Radiofonii i Telewizji, który powinien zostać przygotowany w ciągu najbliższych 3 miesięcy.

Zwracamy się zgodnie z uchwałą Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich o powołanie Regionalnej Telewizji Publicznej zmierzającej do zapewnienia współudziału nowych struktur Samorządu Terytorialnego w realizacji misji Telewizji Publicznej.

Sekretariat Forum Regionów RP przy Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich zwraca się z prośbą o przesłanie uwag i propozycji do przygotowywanej przez nas nowej Ustawy o Radiofonii i Telewizji. Forum Regionów RP kieruje swą prośbą na ręce wszystkich, którym nie jest obojętne dobro naszego Państwa.

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Prezydium Rady Federacji
Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich